

Briuselis, 2020 m. spalio 14 d.
(OR. en)

11866/20

ENER 343
CLIMA 235
CONSOM 169
TRANS 468
AGRI 324
IND 175
ENV 600

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2020) 952 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI „Atsinaujinančiųjų išteklių energetikos pažangos ataskaita“

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2020) 952 final.

Priedama: COM(2020) 952 final

Briuselis, 2020 10 14
COM(2020) 952 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Atsinaujinančiųjų išteklių energetikos pažangos ataskaita

1. ĮVADAS

Atsinaujinančiųjų išteklių energija yra vienas svarbiausių Europos žaliojo kurso prioritetų. Direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją¹ (toliau – AIED I) yra esminis ES energetikos politikos elementas ir svarbus veiksnys siekiant 2020 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų. 2020 m. tikslai taip pat yra pirmas svarbus orientyras, kuriuo remiantis galima įgyvendinti didesnę užmojį – iki 2030 m. 55 proc. sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį, kaip numatyta Klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane² pagal Europos žaliąjį kursą³ Atsižvelgdama į šį didesnę užmojį, ES nustatė subalansuotą poveikio klimatui neutralizavimo iki 2050 m. scenarijų visiškai sumažinant visų ekonomikos sektorių priklausomybę nuo iškastinio kuro. Tam reikia pereiti nuo dabartinės energetikos sistemos prie integruotos energetikos sistemos, didžia dalimi pagrįstos atsinaujinančiais energijos išteklių. Kaip nurodyta Klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano, kuriuo siekiama 55 proc. sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, poveikio vertinime, 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis turės siekti 38–40 proc.⁴

Energetikos sistemos integravimo strategijoje⁵ pabrėžiama, kad Europos energetikos ateitis turi priklausyti nuo vis didėjančios geografiškai paskirstytos atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies, lanksčiai integruojančios skirtingus energijos nešiklius, kartu užtikrinant efektyvų išteklių naudojimą ir išvengiant taršos bei biologinės įvairovės nykimo. Švari ir atsinaujinančioji energija taip pat bus ekonomikos atgaivinimo po COVID-19 krizės veiksnys. 2020 m. gegužės 27 d. Komisijos pateiktame ekonomikos gaivinimo plane⁶ pabrėžiama, kad, siekiant pritraukti investicijų į svarbiausias švarias technologijas ir vertės grandines bei apskritai visą ekonomiką padaryti atsparesnę, būtina geriau integruoti energetikos sistemą. Pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybės narės turi parengti nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, kurie turi būti suderinti su atitinkamais Europos semestro kontekste nustatytais konkrečios šalies uždaviniais ir prioritetais, visų pirma tais, kurie svarbūs žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai arba dėl jų iškyla. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai taip pat turi atitikti informaciją, kurią valstybės narės įtraukia į nacionalines reformų programas pagal Europos semestro, į savo nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus (NEKSVP) ir jų atnaujinimus pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, į teritorinius teisingos pertvarkos planus pagal Teisingos pertvarkos fondą ir į partnerystės susitarimus bei programas pagal ES fondus.

¹ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, OL L 140, 2009 6 5, p. 16.

² COM(2020) 562 *final*.

³ COM(2019) 640 *final*.

⁴ SWD(2020) 176 *final*.

⁵ COM(2020) 299 *final*.

⁶ COM (2020)456 *final*.

Pagrindinis elementas – 2018 m. gruodžio 24 d. įsigaliojusi Direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (toliau – AIED II⁷). Naująja direktyva nustatyta tvirta sistema, kaip iki 2030 m. pasiekti privalomą ES tikslą, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija sudarytų bent 32 proc. galutinės energijos suvartojimo. Į šią sistemą, grindžiamą pažanga įgyvendinant AIED I, be kita ko, įtrauktas įpareigojimas valstybėms narėms nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose kaip nacionalinių trajektorijų atskaitos lygį naudoti 2020 m. tikslus. Numatoma, kad pateikus visus NEKSVP, 2030 m. ES atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis pasieks 33,1–33,7 proc.⁸. Iš bendrų valstybių narių indėlių matyti, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimas iki 2030 m. didės sparčiau, todėl, jei valstybės narės pasieks (ir viršys) savo atsinaujinančiųjų išteklių energijos indėlių, bendra ES atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis viršys 32 proc. tikslą.

ES politinis prioritetas tapti pasauline atsinaujinančiųjų energijos išteklių energijos lydere pagrįstas atsinaujinančiųjų išteklių įtraukimu į visus energetikos sąjungos aspektus. Pirmavimas švarios energijos sektoriaus technologijų srityje (ypač vėjo ir vandenynų energijos, pažangiųjų tinklų ir atsinaujinančiojo vandenilio) yra akivaizdus, tačiau reikia toliau stengtis pasivyti ir įgyti konkurencinį pranašumą baterijų ir fotovoltinės saulės energijos srityje⁹. ES užima aukštą vietą tarp tarptautinių konkurentų didelės vertės patentų srityje, o tai rodo pirmaujančią Europos poziciją diegiant ir eksportuojant naujas ir patobulintas mažo anglies dioksido kiekio technologijas¹⁰.

Atsinaujinančiųjų energijos išteklių nauda susijusi toli gražu ne vien su energetikos sąjungos aspektais. Atsinaujinantieji energijos ištekliai yra Europos ekonomikos augimo ir darbo vietų europiečiams kūrimo šaltinis, visų pirma vietos darbo vietų: **šiam sektoriuje ES šiuo metu dirba daugiau kaip 1,5 mln. žmonių, o jo metinė apyvarta siekia apie 158,9 mlrd. EUR**¹¹. Naujausioje energijos kainų ir išlaidų Europoje ataskaitoje¹² nurodoma, kad energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių kiekio didėjimas pastaraisiais metais realiai prisideda prie didmeninių energijos kainų mažėjimo. Tai savo ruožtu galėtų sumažinti pramonės energijos sąnaudas ir galbūt padidinti pramonės konkurencingumą. Galiausiai dėl mažėjančių technologijų sąnaudų, taip pat dėl skaitmeninimo atsinaujinančiųjų išteklių energija tampa realia priemone vartotojų įgalinti, kad jie galėtų svariai prisidėti prie energetikos pertvarkos.

⁷2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

⁸COM(2020) 564 *final*, Nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų ES masto vertinimas.

⁹ COM(2020) 953, Pažangos siekiant konkurencingumo švarios energetikos srityje ataskaita.

¹⁰JRC (2017 m.), Monitoring R&I in Low-Carbon Energy Technologies („Mažo anglies dioksido kiekio energetikos technologijų mokslinių tyrimų ir inovacijų stebėseną“), <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC105642>.

¹¹ „Eurobserv’ER“ (2020 m.) pateikiamas 2019 m. barometras. <https://www.eurobserv-er.org/19th-annual-overview-barometer/>

¹² Europos Komisijos užsakymu bendrovės „Trinomics“ atliktas pagrindinis tyrimas, 2020 m. spalio mėn., ataskaita „Energijos kainos ir išlaidos Europoje“.

Šioje ataskaitoje pateikiamos naujausios išvalgos apie pažangą, padarytą iki 2018 m., siekiant privalomų nacionalinių 2020 m. tikslų, ir įvykdomi Komisijos ataskaitų teikimo įpareigojimai pagal AEID I ir Direktyvą dėl netiesioginio žemės naudojimo keitimo (NŽNK)¹³. Joje naudojama oficiali iki 2020 m. liepos mėn. valstybių narių Eurostatui pateikta energetikos statistika kaip pagrindinis duomenų šaltinis vertinant pažangą, padarytą siekiant 2020 m. tikslo. Šioje ataskaitoje taip pat remiamasi valstybių narių 5-ąja dviemete atsinaujinančiųjų išteklių energetikos pažangos ataskaita, apimančia 2017–2018 m. laikotarpį¹⁴, ir 2020 m. atlikta papildoma technine analize. Joje taip pat apžvelgiamas bendradarbiavimo mechanizmų potencialas, įvertinamos administravimo sistemos ir biodegalų tvarumas.

Ataskaitą sudaro keturi pagrindiniai skyriai. 2 skyriuje pateikiamas bendras vertinimas ES lygmeniu, o 3 skyriuje pateikiama išsamesnė valstybių narių padarytos pažangos analizė, įskaitant 2020 m. prognozes. 4 skyriuje pateikiamas biodegalų tvarumo vertinimas. 5 skyriuje pateikiamos bendros išvados ir rekomendacijos. Jeigu atskirai nenurodyta kitaip, šioje ataskaitoje pateikti duomenys apima Jungtinės Karalystės, kuri 2018 m. buvo ES valstybė narė, duomenis.

2. ES ATSINAUJINANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS PLĖTROS PAŽANGA

2018 m. ES pasiekė 18,0 proc. (18,9 proc. ES 27) atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį bendrame galutiniame energijos suvartojime (tikslas – bent 20 proc. (20,6 proc. ES 27¹⁵) iki 2020 m.), ir viršijo 2017–2018 m. laikotarpiui nustatytą 16 proc. orientacinę trajektoriją. Be to, visa ES taip pat yra viršijusi šiek tiek platesnio užmojo tikslą, kurį pačios valstybės narės nustatė savo nacionaliniuose atsinaujinančiųjų išteklių energijos veiksnių planuose (NAIEVP)¹⁶. Pastaraisiais metais ES lygmeniu nuolat didėjo bendra atsinaujinančiųjų energijos išteklių (AEI) dalis ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis elektros energijos sektoriuje (AEI-E), šildymo ir vėsinimo sektoriuje ir, kiek mažesniu mastu, transporto sektoriuje (AEI-T).

Dėl atskirų sektorių pažymėtina, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos **dalis elektros energijos ir šildymo bei vėsinimo sektoriuose ES lygmeniu nuolat viršijo** valstybių narių NAIEVP nusistatytą lygį, o atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis **transporto sektoriuje yra šiek tiek mažesnė nei numatyta** NAIEVP (8,03 proc. faktinė dalis, palyginti su planuotais 8,50 proc.)¹⁷. Ši trūkumą iš dalies lėmė diskusijos dėl biodegalų politikos ir su tuo susijusių teisės aktų sistemos pakeitimų. Nors šie pakeitimai buvo būtini siekiant išspręsti tvarumo problemas, dėl to atsiradęs netikrumas dėl būsimos politikos sistemos sulėtino

¹³ Direktyva (ES) 2015/1513.

¹⁴ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/progress-reports>

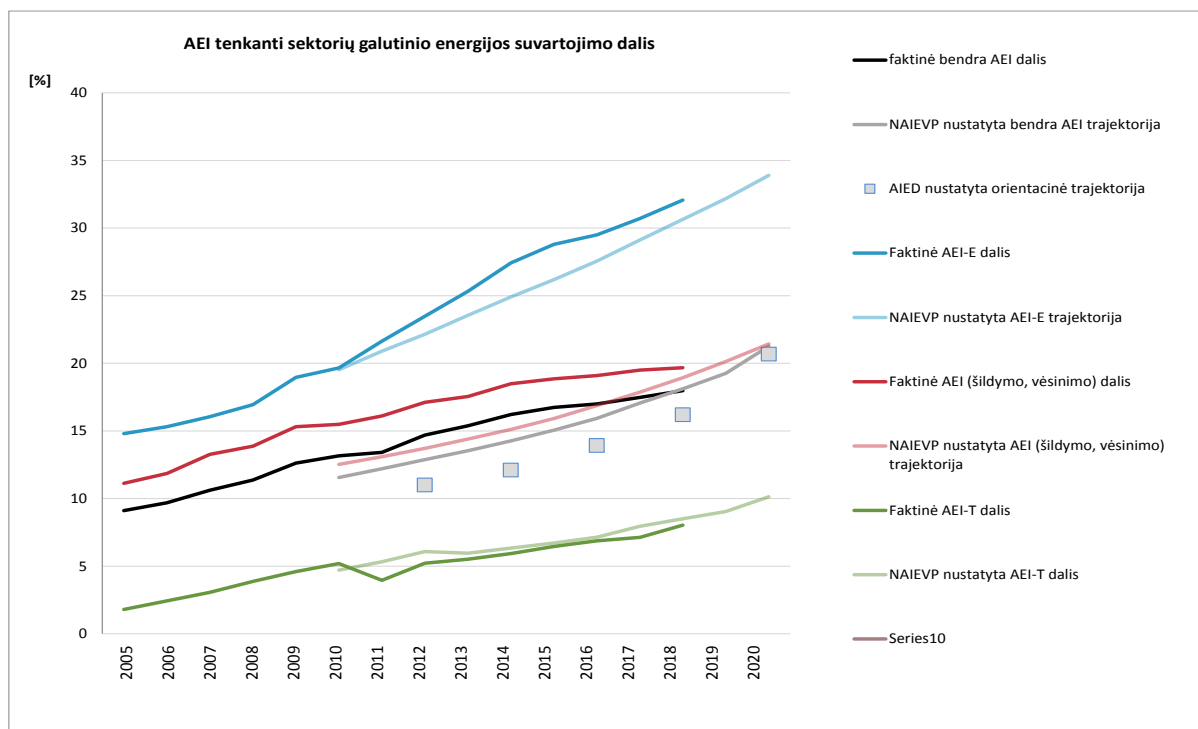
¹⁵ Preliminari bendra ES 27 dalis, palyginti su 27 valstybių narių privalomais nacionaliniais tikslais, pagrįsta Komisijos apskaičiuotu bendru galutiniu energijos suvartojimu kiekvienoje iš 27 ES valstybių narių 2020 m.

¹⁶ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/national-action-plans>

¹⁷ „Navigant“ (2020 m.). *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 1–2 užduotys. Paslaugų pirkimo sutartis ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152]

investicijas į biodegalų, įskaitant pažangiuosius biodegalus, gamybos pajėgumus¹⁸. 2018 m. duomenys neatspindi padidėjusių investicijų į pažangiųjų biodegalų gamybos pajėgumus priėmus AIED II.

Apskritai bioenergija tebėra pagrindinis atsinaujinančiosios energijos šaltinis ES – 2018 m. ji sudarė apie 60 proc. Kietasis biokuras sudaro didžiausią dalį, t. y. 68,4 proc., bioenergijos. Iš šio kietojo kuro apie 91 proc. pagaminama miškininkystės sektoriuje. Kitos bioenergijos formos yra biodegalai (12,6 proc.), biodujos (11,6 proc.), atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis, gaunama iš komunalinių atliekų (7,2 proc.) ir medžio anglis (2 proc.)¹⁹.

1 pav. Faktinė ir planuojama ES valstybių narių atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis (2005–2020 m., %). Šaltinis: Eurostatas ir nacionaliniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos veiksmų planai (NAIEVP)

Kalbant apie absoliutųjį atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimą, 2018 m. daugiausia jos buvo suvartota šildymo ir vėsinimo sektoriuje (iš viso 102,9 mln. tne), nedaug atsiliko elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių sektorius (90,3 mln. tne) ir transporto sektorius (25,1 mln. tne)²⁰.

Pagrindiniai energijos vartotojų naudojami atsinaujinantieji energijos ištekliai buvo biomasė šildymui ir vėsinimui, elektros energijos gamybai naudojama hidroenergija ir vėjo energija, taip pat transportui skirti biodegalai.

¹⁸ Pažangieji biodegalai AIED apibrėžiami kaip biodegalai, pagaminti iš į leistinų žaliavų sąrašą įtrauktų žaliavų, kurias daugiausia sudaro atliekos ir liekanos.

¹⁹ „Navigant“ (2020 m.). „Navigant“ (2020 m.). *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 3 užduotis. Paslaugų pirkimo sutartis, ENER/C1/2019-478.

²⁰ Eurostato „SHARES 2018 m.“ Naudojant AIED I nustatytus daugiklius.

Remdamos atsinaujinančiuosius energijos išteklius transporto sektoriuje, valstybės narės visų pirma taiko biodegalų naudojimui skirtas priemones ir vis labiau skatina elektromobilumo alternatyvas arba šiuo metu planuoja taikyti elektromobilumui skirtas subsidijas. Tarp valstybių narių, kurios jau taiko paramos priemones, yra Danija, Vokietija, Airija, Kroatija, Italija, Latvija, Malta, Austrija, Rumunija, Švedija ir Jungtinė Karalystė.

Elektros energijos sektoriuje vyksta aiškus esminis perėjimas prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių. 2010–2018 m. bendras saulės ir vėjo energijos gamybos pajėgumas ES padidėjo nuo 110 GW iki 261 GW²¹. Vienas iš pagrindinių veiksnių – elektros energijos, gaunamos iš saulės fotovoltinės energijos ir vėjo energijos, sąnaudų sumažėjimas: nuo 2009 m. iki 2018 m. šios sąnaudos sumažėjo atitinkamai beveik 75 proc. ir maždaug 50 proc. (priklausomai nuo rinkos), nes sumažėjo investicinės sąnaudos, pasiekta efektyvumo pažanga, patobulinta tiekimo grandinė ir vyko konkurencingi konkursai dėl paramos schemų. Pavyzdžiui, Vokietija ir Nyderlandai nuo 2016 m. vidurio pagal nulinių subsidijų pasiūlymus skyrė daugiau kaip 3,1 GW energijos gamybos jūroje pajėgumų²². Iki 2020 m. liepos mėn. 18 valstybių narių paramos (didesniems) AEI-E įrenginiams dydį nustatė konkurencingo pasiūlymo teikimo būdu²³. Išliekanti tendencija pereiti prie vien rinka grindžiamų AEI-E projektų padėtų riboti mažmenines elektros energijos kainas, nes sumažėtų su parama susijusi sudedamoji dalis²⁴.

2019 m. pirmą kartą pasaulyje **daugiausia naujų elektros energijos gamybos pajėgumų buvo susiję su saulės ir vėjo energijos ištekliais.** Nauji saulės energijos gamybos pajėgumai siekė 119 gigavatų (45 proc. visų naujų pajėgumų), o saulės ir vėjo energija bendrai sudarė daugiau kaip du trečdalius visų pajėgumų²⁵. IRENA (Tarptautinė atsinaujinančiosios energijos agentūra) taip pat pažymi, kad naujai įdiegti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumai kainuoja vis mažiau, palyginti su naudojamais pigiausiais energijos gamybos būdais, kai naudojamas iškastinis kuras²⁶.

Sąnaudų sumažėjimas taip pat yra vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių didesnę atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą įmonėse, ypač kai įmonės energijos vartotojos su atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtotuju sudaro tiesioginio elektros energijos pirkimo susitarimą. 2015–2019 m. atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, kuri turi būti tiekiamą pagal įmonių elektros energijos pirkimo sutartis, kiekis Europoje²⁷ patrigubėjo nuo 847 MW iki 2 487 MW²⁸.

²¹ Eurostatas, 2020 m., „ES energetikos skaičiai“.

²² JRC, *Wind Energy Technology Market Report*, EUR 29922 EN, Europos Komisija, Liuksemburgas, 2019 m.

²³ „Navigant“ (2020 m.), *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 1–2 užduotys. Paslaugų pirkimo sutartis ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152]

²⁴ COM(2020)951, Ataskaita „Energijos kainos ir išlaidos Europoje“.

²⁵ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-09-01/the-world-added-more-solar-wind-than-anything-else-last-year#:~:text=For%20the%20first%20time%20ever,a%20report%20Tuesday%20by%20BloombergNEF>

²⁶ <https://www.irena.org/publications/2020/Jun/Renewable-Power-Costs-in-2019>

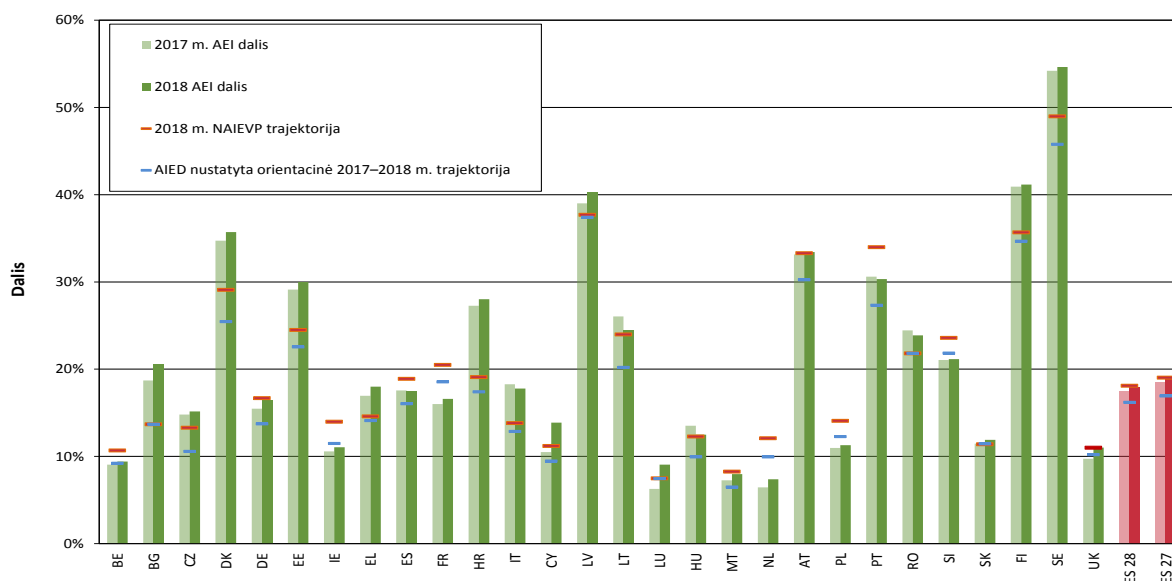
²⁷ Įskaitant Norvegiją ir Jungtinę Karalystę.

²⁸ „Bloomberg New Energy Finance Corporate PPA“ duomenų bazė, žiūrėta 2020 m. rugsėjo mėn.

3. IŠSAMUS VALSTYBIŲ NARIŲ PAŽANGOS VERTINIMAS IR PROGNOZĖ IKI 2020 M.

1. Pažanga elektros energijos, šildymo ir vėsavimo bei transporto srityse

Atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis atspindi istorinę valstybių narių energijos rūšių derinio įvairovę ir jų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo skirtumus bei skirtingą pažangą: **nuo 7,4 proc. Nyderlanduose iki 54,6 proc. Švedijoje 2018 m.** (žr. 2 paveikslą).

2 pav. ES ir valstybių narių atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis bendrame galutiniame energijos suvartojime 2017–2018 m., palyginti su pagal AIED I nustatytais trajektorijomis (šaltinis: Eurostatas)

Šiuo metu dvylika valstybių narių²⁹ (Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, (Graikija, numatoma), Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lietuva, Suomija ir Švedija) jau pasiekė dalį, atitinkančią jų 2020 m. tikslą arba jį viršijančią. Kita vertus, 2018 m. šešios valstybės narės, t. y. Lietuva, Ispanija, Italija, Portugalija, Rumunija ir Vengrija sumažino savo atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį, palyginti su 2017 m.

23 valstybėse narėse atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis viršija orientacines AIED trajektorijas, o Airijoje, Prancūzijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje ir Slovėnijoje ji yra mažesnė. Airijos, Prancūzijos, Lenkijos ir Slovėnijos rodikliai yra žemesni (nuo 0,7 iki 2,3 proc.), o didžiausias trūkumas nustatytas Nyderlanduose (faktinė dalis 2017–2018 m. buvo 6,9 proc., palyginti su orientaciniu AIED trajektorijos tašku – 9,9 proc. 2018 m. Nyderlandai dar labiau atsiliko nuo NAIEVP nustatytos 12,1 proc. dalies. Didžiausi teigiami nukrypimai nuo orientacinių AIED trajektorijų nustatyti Kroatijoje, Bulgarijoje, Čekijoje ir Italijoje.

²⁹ Palyginti su 11 valstybių narių 2017 m.

Vertinant absoliučiuosius atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartojimo lygius ES valstybėse narėse, šis rodiklis labai padidėjo – nuo 189 mln. tne 2015 m. iki 209 mln. tne 2018 m., t. y. padidėjo 10,6 proc. Tačiau tuo pačiu laikotarpiu bendras galutinis energijos suvartojimas padidėjo nuo 1 126 mln. tne iki 1 160 mln. tne, todėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis sumažėjo, nes ji skaičiuojama kaip galutinis atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimas, padalytas iš bendro galutinio energijos suvartojimo.

2017–2018 m. atsinaujinančiosios energijos dalis sektoriuose išaugo didžiojoje daugumoje valstybių narių. Transporto sektoriuje, kuriame visos valstybės narės turėtų pasiekti tą patį 10 proc. tikslą, šį rodiklį viršija tik dvi valstybės narės, t. y. Suomija ir Švedija. Keturios valstybės narės (Prancūzija, Nyderlandai, Austrija ir Portugalija) nuo šio tikslo atsilieka 1 proc., tačiau likusios valstybės narės turės smarkiai padidinti šią dalį, kad pasiektų 10 proc. tikslą. Galimas sprendimo būdas yra ir NŽNK direktyvos atverta galimybė pasinaudoti statistiniais perdavimais transporto sektoriuje.

2. Tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir bendradarbiavimo mechanizmų naudojimas

Bendradarbiavimo mechanizmai grindžiami AIED I 6–11 straipsniais. Tai keletas mechanizmų, kuriais naudodamosi valstybės narės gali bendradarbiauti atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, pavyzdžiui, statistiniai perdavimai, bendri projektai ir bendros paramos schemas. Statistiniai perdavimai yra ypač svarbūs sudarant sąlygas pasiekti tikslą, nes jie užtikrina galimybę valstybėms narėms, kurios pasiekė didesnę atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį nei jų nacionalinis tikslas, perduoti savo perteklių kitoms valstybėms narėms. **Šiuo metu yra sudaryti keturi susitarimai dėl statistinių perdavimų naudojimo.** Nuo 2017 m. galioja du susitarimai tarp **Liuksemburgo ir Lietuvos** bei **Liuksemburgo ir Estijos**, o 2020 m. iki dabar sudaryti du papildomi susitarimai tarp **Nyderlandų ir Danijos** bei **Maltos ir Estijos**.

Remiantis skaičiavimais, kuriuos dauguma valstybių narių įtraukė į savo pažangos ataskaitas, **bendras atsinaujinančiosios energijos gamybos perviršis sieks 12 177 tūkst. tne, palyginti su orientacine trajektorija, pagal kurią 2020 m. būtų galima atlikti statistinius perdavimus.** Tai atitinka maždaug pusę Prancūzijos bendro galutinio atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimo. Valstybėms narėms, kurios gali nepasiekti 2020 m. tikslo naudodamos nuosavus atsinaujinančiuosius energijos išteklius, tai gali būti perspektyvi galimybė ekonomiškai efektyviai pasiekti savo tikslą (žr. 1 lentelę). Siekdama patenkinti šiuos valstybių narių lūkesčius, Komisija 3 skirsnyje pateikia atnaujintą ir suderintą 2020 m. prognozę.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Belgija			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bulgarija		362	348	520	630	593	602	638	579	767	411	341
Kroatija												
Čekija		0	0	0	0	1 146	1 040	947	863	892	678	643
Danija			694	834	1 123	1 106	833	928	552	619		63
Vokietija			9 236	11 831	9 816	1 066	7 967	8 069	3 945	6 141		3 065
Estija			191	206	177	197	230	243	243	300	344	397
Airija				93	-14	111	79	26	-142	-12	-239	-366
Graikija		196	260	380	306	266	211	-81	-189	-377	683	529
Ispanija			2 026	2 866	2 704	3 326	2 040	3 106	1 323	1 220		0
Italija	8 324	8 613	7 405	10 011	10 936	9 344	9 456	7 803	7 555	5 148	3 805	2 462
Kipras							29	29	4	72	18	51
Latvija ³⁰									-37	16		
Liuksemburgas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	95		86
Vengrija		968	1 150	1 213	1 295	883	970	803	470	271		
Malta									3	4		0
Nyderlandai									0	0	-	-
Austrija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lenkija ³¹		543	729	929	530	93	174	-26031	-544	790		345
Portugalija												
Rumunija	1 207	1 296	824	974	1 114	1 210	1 091	1 122	858	684	439	0
Slovėnija												
Slovakija									45	84		00
Suomija	0	0	0	0	0	0	0	0	1 179	1 420	1 420	1 420
Švedija ³²	2 407	2 141	2 482	3 318	3 214	3 335	3 347	3 475	3 215	3 610	3 428	3 241
Iš viso	11 938	14 119	25 345	33 175	31 831	22 676	28 069	27 108	19 922	21 744	10 987	12 177

1 lentelė. Faktinio ir apskaičiuoto atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos pertekliaus ir (arba) deficito valstybėse narėse palyginimas su pagal AIED nustatyta orientacine trajektorija (tūkst. tne). Šaltinis: „Navigant“, 2020 m.³³, valstybių narių ataskaitos³⁴.

³⁰ Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Latvija viršijo savo orientacinę 2015–2016 m. AIED ir NAIEVP trajektoriją, bet taip atsitiko dėl mažesnio energijos suvartojimo. Ji (kaip nurodyta jos pažangos ataskaitoje) nepasiekė numatyto bendro AEI suvartojimo lygio, kaip matyti iš šioje lentelėje pateiktų neigiamų skaičių.

³¹ Lenkija pranešė, kad faktinis bendras AEI suvartojimas yra neigiamas, palyginti su numatyta 2016 m. verte. Procentinė dalis taip pat nesiekia numatytos NAIEVP trajektorijos. Tačiau iš Lenkijos pasiektų rezultatų procentais matyti, kad ji viršija AIED nurodytą orientacinę 2015–2016 m. trajektoriją. Taip galėjo nutikti dėl mažesnio nei planuota bendro energijos suvartojimo.

³² Vis dar pateikiamos 4-osios pažangos ataskaitos vertės. 5-ojoje pažangos ataskaitoje Švedija nepateikė atnaujintų verčių, bet nurodė tik Švedijos energetikos agentūros apskaičiavimus.

³³ „Navigant“ (2020 m.), *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 1–2 užduotys. Paslaugų pirkimo sutartis ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152]

³⁴ Lentelėje nurodyti tik tų valstybių narių duomenys, kurios pateikė juos savo pažangos ataskaitoje; iš Jungtinės Karalystės ir 5 valstybių narių, t. y. Kroatijos, Portugalijos, Slovėnijos, Prancūzijos ir Lietuvos negauta jokios informacijos.

3. 2020 m. perspektyvos. Dabartinės prognozės

Siekiant įvertinti, ar įmanoma pasiekti 2020 m. tikslą, Komisijos užsakymu buvo atliktas modeliavimas³⁵. Analizė grindžiama statistinių duomenų ekstrapoliacija, atsižvelgiant į investicijų į AEI lygį, esamą AEI projektų bazę ir atitinkamas dabartines politikos iniciatyvas³⁶, įskaitant galimus statistinius perdavimus. Dėl COVID-19 pandemijos kilo papildomas netikrumas dėl įvairių (atsinaujinančiosios) energijos rinkos dalių. Dėl šių abejonių ryškėja dvi skirtingos paklausos tendencijos (maža ir didelė paklausa), atspindinčios tikėtinas apatines ir viršutines ribas to, kas priskiriama kategorijai „tikėtina“, kalbant apie paklausos tendencijas³⁷. Tai taip pat derinama su dviem skirtingais bendradarbiavimo AEI srityje taikant statistinius perdavimus scenarijais: glaudaus bendradarbiavimo scenarijumi ir silpno bendradarbiavimo scenarijumi. Tiksliau kalbant, valstybių narių lygmeniu buvo padarytos šios prielaidos:

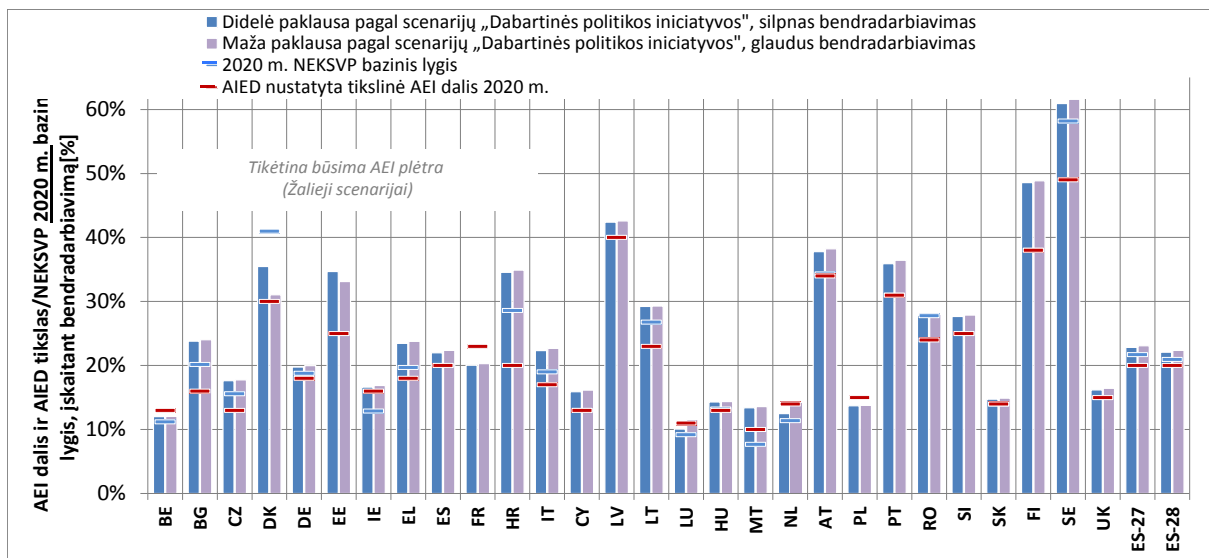
- glaudus bendradarbiavimas: iš viso 1 700 GWh statistinis perdavimas iš Estijos (1 000 GWh) ir Lietuvos (700 GWh) į Liuksemburgą, 16 000 GWh statistinis perdavimas iš Danijos į Nyderlandus ir 80 GWh statistinis perdavimas iš Estijos į Malta;
- silpnas bendradarbiavimas: 1 100 GWh statistinis perdavimas į Liuksemburgą (400 GWh iš Estijos ir 700 GWh iš Lietuvos), 8 000 GWh statistinis perdavimas iš Danijos į Nyderlandus ir 80 GWh statistinis perdavimas iš Estijos į Malta.

Pagal šį modelį numatoma, kad 2020 m. ES atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis sieks 22,8–23,1 proc. (žr. 3 paveikslą). Jame taip pat numatoma, kad daugelio valstybių narių rezultatai bus geri – likusiais metais jos pasieks plėtros lygį, viršijantį nustatytą tikslinį lygį. Vis dėlto kyla didelė rizika, kad trys valstybės narės (**Belgija, Prancūzija ir Lenkija**) nepasieks tikslo. Be to, dviem valstybėms narėms (**Nyderlandams ir Liuksemburgiui**) kyla vidutinė rizika, kad tikslas nebus pasiektas. Į šį skaičių taip pat įtrauktas 2020 m. atskaitos lygis, kurį valstybės narės nurodė savo galutiniuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose.

³⁵ „Navigant“ (2020 m.), *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 1–2 užduotys. Paslaugų pirkimo sutartis ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152]

³⁶ Atkreiptinas dėmesys į tai, kad intervalas nurodo neapibrėžtumą, susijusį su pagrindiniu pradiniu parametru, naudojamu atliekant modelių grindžiamą būsimos pažangos AEI srityje vertinimą. Pažymėtina, kad šiuo atžvilgiu lemiamą vaidmenį atlieka šių metų (2020 m.) energijos paklausos sumažėjimas dėl COVID-19 ir atitinkami (palyginti nedideli) AEI pasiūlos pokyčiai.

³⁷ Paklausos tendencijos pagrįstos turimais duomenimis iki 2020 m. liepos mėn.

3 pav. Numatoma AEI dalis 2020 m., palyginti su 2020 m. AIED nustatyta tiksline AEI dalimi ir 2020 m. NEKSVP atskaitos lygiu (%), įskaitant bendradarbiavimo mechanizmus (šaltinis: „Navigant“)

Pagal šį modelį taip pat buvo apskaičiuotas absoliutus deficitas ir perteklius valstybėse narėse, įskaitant bendradarbiavimo mechanizmus (žr. 2 lentelę).

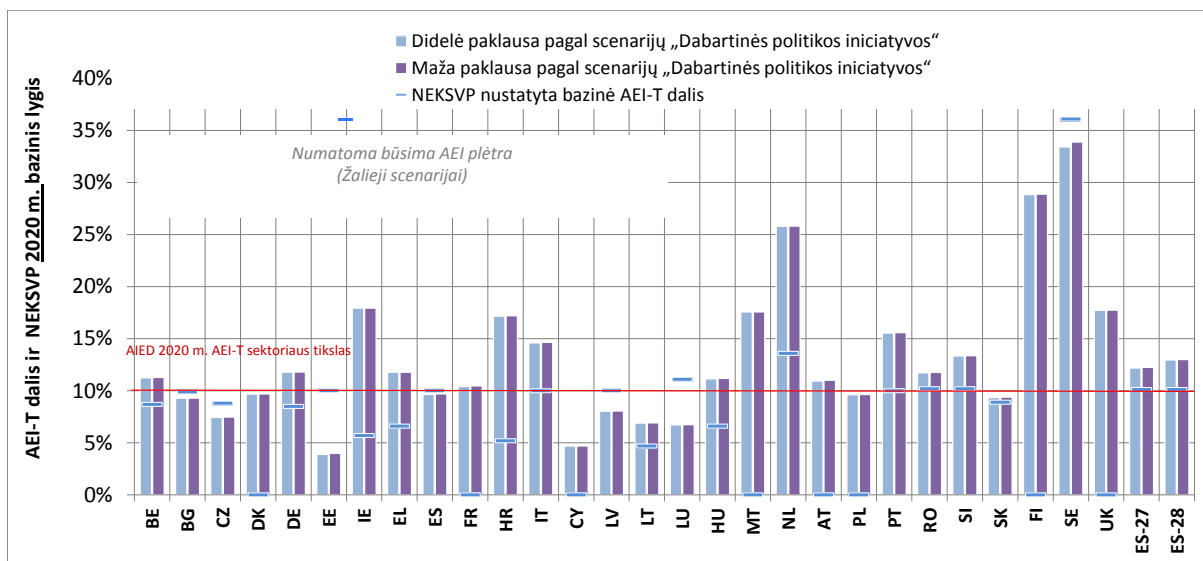
AEI dalis bendroje galutinės suvartojamos energijos paklausoje iki 2020 m. (su bendradarbiavimo AEI srityje poveikiu)	Numatoma AEI dalis 2020 m. (dabartinis politikos iniciatyvų scenarijus)		AIED nustatyta tikslinė AEI dalis 2020 m.	Numatomas nuokrypis nuo AEID nustatytos tikslinės AEI dalies (dabartinis politikos iniciatyvų scenarijus)		Numatomas nuokrypis nuo AEID nustatytos tikslinės AEI dalies (dabartinis politikos iniciatyvų scenarijus)	
	Maž.	Didž.		Maž.	Didž.	Maž.	Didž.
Valstybė narė	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[ktne]	ktne
Belgija	12,0 %	12,0 %	13,0 %	-7,6 %	-7,3 %	-321	-303
Bulgarija	23,8 %	24,0 %	16,0 %	48,9 %	50,1 %	785	790
Čekija	17,6 %	17,8 %	13,0 %	35,7 %	36,6 %	1 132	1 136
Danija	30,9 %	35,7 %	30,0 %	3,1 %	18,9 %	140	844
Vokietija	19,8 %	20,0 %	18,0 %	9,8 %	11,1 %	3 643	4 041
Estija	33,0 %	34,9 %	25,0 %	31,8 %	39,5 %	236	289
Airija	16,6 %	16,9 %	16,0 %	4,0 %	5,5 %	71	95
Graikija	23,4 %	23,8 %	18,0 %	30,3 %	32,2 %	831	862
Ispanija	22,0 %	22,4 %	20,0 %	9,9 %	11,8 %	1 523	1 763
Prancūzija	20,0 %	20,3 %	23,0 %	-12,9 %	-11,8 %	-4 033	-3 585
Kroatija	34,6 %	34,9 %	20,0 %	72,8 %	74,5 %	916	919
Italija	22,3 %	22,7 %	17,0%	31,3 %	33,4 %	5 522	5 732
Kipras	15,9 %	16,1 %	13,0 %	22,3 %	24,2 %	44	47
Latvija	42,4 %	42,6 %	40,0 %	6,0 %	6,5 %	96	101
Lietuva	29,2 %	29,3 %	23,0 %	27,0 %	27,3 %	325	328
Liuksemburgas	10,1 %	11,6 %	11,0 %	-8,4 %	5,1 %	-34	21
Vengrija	14,3 %	14,4 %	13,0 %	10,0 %	10,5 %	228	236
Malta	13,4 %	13,6 %	10,0 %	34,0 %	35,7 %	18	18
Nyderlandai	12,5 %	14,2 %	14,0 %	-10,8 %	1,2 %	-688	74
Austrija	37,8 %	38,2 %	34,0 %	11,2 %	12,4 %	1 009	1 099
Lenkija	13,7 %	13,8 %	15,0 %	-8,7 %	-8,3 %	-918	-859
Portugalija	35,9 %	36,4 %	31,0 %	15,8 %	17,5 %	784	847
Rumunija	27,8 %	28,0 %	24,0 %	16,0 %	16,8 %	892	921
Slovėnija	27,7 %	27,9 %	25,0 %	10,6 %	11,6 %	121	129
Slovakija	14,7 %	14,9 %	14,0 %	5,3 %	6,4 %	71	84
Suomija	48,6 %	48,9 %	38,0 %	27,8 %	28,6 %	2 697	2 721
Švedija	60,9 %	61,6 %	49,0 %	24,3 %	25,7 %	3 914	4 058
Jungtinė Karalystė ³⁸	16,2 %	16,4 %	15,0 %	7,9 %	9,7 %	1 391	1 649
ES 27	22,8 %	23,1 %	20,0 %	14,2 %	15,5 %	19 751*	21 661*
ES ir Jungtinė Karalystė	22,1 %	22,4 %	20,0 %	10,4 %	11,8 %	21 142*	23 309*

³⁸ Valstybės narės teisės ir pareigos Jungtinei karalystei taikomos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, t. y. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

2 lentelė. *Numatomos ir privalomos AEI dalys 2020 m., įskaitant bendradarbiavimo mechanizmus. Šaltinis: „Navigant“ 2020³⁹*

Iš 2 lentelės matyti, kad, **atsižvelgiant į numatomą AEI plėtrą ES 27, valstybės narės turi daug galimybių sudaryti susitarimus dėl statistinių perdavimų. Perviršis yra ne mažesnis kaip 19,7 mln. tne (229 TWh).** Remiantis modeliavimu pagrįstomis energijos paklausos prognozėmis numatoma, kad 2018–2020 m. AEI plėtra padidės 19,2–21,7 mln. tne.

Siekiant įvertinti pažangą, numatomą, jei tęstųsi dabartinė politika ir paklausos tendencijos, taip pat atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją, toliau buvo atliekamas konkrečiai transporto sektoriui skirtas modeliavimas.

4 pav. *Numatoma AEI-T dalis 2020 m., palyginti su AIED nustatytu privalomu nacionaliniu AEI-T sektoriaus tiksliniu rodikliu ir NEKSVP atskaitos lygiu (proc.). Šaltinis: „Navigant“.*

Numatoma, kad iki 2020 m. bendras ES lygis maždaug 2 proc. viršys 10 proc. lygį, o 16 valstybių narių iš 27 visomis įvertintomis aplinkybėmis turėtų pasiekti (ir viršyti) AIED nustatytą privalomą AEI-T sektoriaus tikslinį rodiklį. Šio sąrašo viršuje yra Švedija, po jos eina Suomija, Nyderlandai, Airija, Malta, Kroatija ir Portugalija, kurių visų perteklius, palyginti su tiksliniu rodikliu, yra didesnis nei 50 proc. Kitos valstybės narės, kuriose tikėtina, kad AEI-T tikslas bus pasiektas, yra Belgija, Vokietija, Graikija, Prancūzija, Italija, Vengrija, Austrija, Rumunija ir Slovėnija. Nenumatoma, kad likusios 11 valstybių narių, vykdydamos dabartinę politiką, pasieks AIED nustatytą privalomą AEI-T sektoriaus tikslinį rodiklį, nors trys valstybės narės (Danija, Ispanija ir Lenkija) nuo šio tikslo atsilieka mažiau nei 0,5 proc. Valstybės narės, kurios atsilieka labiau, yra Estija, Kipras, Liuksemburgas ir Lietuva – visų deficitas yra didesnis nei 25 proc.

³⁹ „Navigant“ (2020 m.). *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 1–2 užduotys. Paslaugų pirkimo sutartis ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152]

Atsižvelgiant į tai, kad ES lygmeniu privalomas AEI-T 10 proc. tikslinis rodiklis gerokai viršijamas, valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę transporto sektoriuje naudoti statistinius perdavimus, kaip leidžiama pagal NŽNK direktyvą.

4. Su administracinių procedūrų supaprastinimu susiję pokyčiai

Savo 5-osiose atsinaujinančiųjų išteklių energetikos pažangos ataskaitose valstybės narės praneša apie priemones, kuriomis siekiama supaprastinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų administracines procedūras (pagal AIED I 13 straipsnį). Remiantis išorės analize⁴⁰, visose valstybėse narėse didelė dalis atitinkamų pagal AIED I nustatytų priemonių apskritai įgyvendinta sėkmingai. Šios priemonės, be kita ko, apima: mažos apimties projektams taikomas supaprastintas procedūras, reikalavimus sistemos operatoriams pateikti išlaidų sąmatas ir kitą būtiną informaciją, reikalavimus dėl tinklo plėtros ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos perdavimo į tinklą sąnaudų paskirstymo, AEI-E įtraukimą į nacionalinį tinklo plėtros planą, taip pat paramos schemas, kuriomis skatinama naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją.

Toliau pateikiami teigiamų pokyčių atskirose valstybėse narėse pavyzdžiai, nustatyti atliekant techninę analizę⁴¹:

- ✓ Danija
 - taikant jūros vėjo elektrinėms skirtą vieno langelio principu veikiančią sistemą sumažinta administracinė našta, susijusi su jūros vėjo elektrinių parkų patvirtinimu;
 - Danijos energetikos agentūra centralizuotai koordinuoja visų atitinkamų institucijų veiklą licencijavimo procese; ir
 - licencijos paruošiamos iš anksto ir gali būti išduodamos patvirtinus konkurso laimėtojo projekto poveikio aplinkai vertinimą;
- ✓ nuo 2018 m. Bulgarija turi bendrą informacijos ir paslaugų portalą elektroninėms paraiškoms teikti;
- ✓ Vokietija supaprastino administravimą ir ataskaitų teikimą sukurdamą išsamią duomenų bazę, kurioje kaupiami visi pagrindiniai elektros energijos ir dujų rinkų duomenys;
- ✓ Švedija
 - supaprastintos paraiškų dėl pagalbos investicijoms į fotovoltinę energiją formos;
 - sudarytos sąlygos elektroninėms paraiškoms teikti;

⁴⁰ „Navigant“ (2020 m.), *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 1–2 užduotys. Paslaugų pirkimo sutartis ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152]

⁴¹ Daugiau informacijos pateikta: „Navigant“ (2020 m.), *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 1–2 užduotys. Paslaugų pirkimo sutartis ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152]

- panaikintas reikalavimas imtis tolesnių veiksmų; ir
- pagerintas pagalbą administruojančių valdžios institucijų dialogas; ir
- ✓ Nyderlandai siekia:
 - paspartinti teritorijų planavimą 2021 m. įsigaliojus Aplinkos įstatymui ir
 - planų rinkinių rengimą bei leidimų mažinti išlaidas išdavimą.

Vis dėlto tebėra tam tikrų kliūčių. Nors praeityje jau padaryta pažanga, daugelyje valstybių narių galima dar labiau supaprastinti administracines procedūras visuose sektoriuose. Be to, galima dar labiau supaprastinti leidimų išdavimo procedūras ir sutrumpinti leidimų tvarkymui reikalingą laiką. Siekiant iki 2021 m. birželio 30 d. į nacionalinę teisę perkelti AIED II, šias procedūras apskritai reikia tobulinti toliau.

Teritorijų ir aplinkos planavimo reikalavimai trukdo kai kurioms valstybėms narėms daryti pažangą elektros energijos sektoriuje. Kliūtis šildymo ir vėsinimo sektoriuje daugiausia lemia trūkumai, susiję su centralizuoto šilumos tiekimo tinklų pajėgumais, o transporto sektoriuje kliūtys iš esmės atsiranda dėl to, kad trūksta tinkamos infrastruktūros elektra varomoms transporto priemonėms, taip pat dėl netikrumo rinkoje, atsiradusio keičiantis biodegalų politikai. Didėjančių AEI pajėgumų integravimas į tinklą taip pat yra nuolatinis iššūkis daugumai valstybių narių. Kliūtys daugiausia kyla dėl didelių prijungimo prie elektros energijos tinklo sąnaudų, tai pat nepakankamo tinklo plėtros scenarijų tikrumo ir prisijungimo procedūrų skaidrumo.

4. BIODEGALŲ TVARUMO VERTINIMAS⁴²

1. Biodegalų vartojimo ES apžvalga

2018 m. tvarių biodegalų suvartojimas ES siekė 16 597 tūkst. tne, iš kurių 3 905 tūkst. tne. (24 proc.) sudarė IX priede nurodyti biodegalai⁴³, o 12 692 tūkst. tne (76 proc.) – kiti reikalavimus atitinkantys biodegalai.

Daugumą ES suvartojamų biodegalų sudaro biodyzelinas (77 proc., riebalų rūgščių metilesteris arba hidrinimu valytas augalinis aliejus) arba bioetanolis (16 proc.)⁴⁴. Kiti skystieji biodegalai (6 proc.) nenurodyti. Maždaug 59 proc. 2018 m. ES suvartotam biodyzelinui panaudotų žaliavų buvo importuota arba pagaminta iš importuotų žaliavų, o 41 proc. pagaminta iš ES žaliavų, daugiausia rapsų (26 proc.), panaudoto kepimo

⁴² Pagrindinis šiame skirsnyje pateiktų duomenų ir vertinimo šaltinis: *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU*, 3 užduotis [DOI 10.2833/428247] ir 4 užduotis [DOI 10.2833/10640]. Pagal paslaugų prikimo sutartį ENER/C1/2019-478 parengė „Navigant – A Guidehouse Company“.

⁴³ IX priede nurodyti biodegalai – biodegalai, pagaminti iš AIED II IX priede išvardytų žaliavų.

⁴⁴ Šaltinis: Eurostat nrg_bal_c. Terminai „biodyzelinas“ ir „bioetanolis“ reiškia fizinę degalų sudėtį. Biodyzelinas yra degalų, kuriuos galima maišyti su dyzelinu, rūšis. Pagrindinės biodyzelino rūšys yra riebalų rūgščių metilesteris (RRME) ir hidrinimu valytas augalinis aliejus (angl. HVO). Etanolis – tai cheminis dažniausiai alkoholiu vadinamos medžiagos pavadinimas. Jis gali būti maišomas su benzinu. Šie terminai nesusiję su biodegalų tvarumu, taip pat nesusiję su kategorijomis „reikalavimus atitinkantys biodegalai“ arba „IX priede nurodyti biodegalai“.

aliejaus (8 proc.) ir gyvūninių riebalų (5 proc.). Pagrindinės ne ES kilmės šalys yra Indonezija (17 proc.) ir Malaizija (8 proc.), kurių palmių aliejus naudojamas biodyzelino gamybai ES, ir Argentina (9 proc.), kuri eksportuoja iš sojų pagamintą biodyzeliną (žr. 3 lentelę)

	Rapsų	Alyvpalmių aliejus	Sojų	Panaudotas kepimo aliejus	Gyvūniniai riebalai	Kiti, pušų aliejus / talo alyva, riebalų rūgštys, saulėgrąžų aliejus	Iš viso (%)	Iš viso (tūkst. tne)
ES	26 %		1 %	8 %	5 %	1 %	41 %	5 871
Australija	2 %						2 %	308
Ukraina	2 %						3 %	362
Kanada							1 %	96
Indonezija		15 %		2 %			17 %	2 382
Malaizija		7 %		1 %			8 %	1 082
JAV			3 %	1 %			4 %	580
Brazilija			2 %				2 %	266
Kinija				4 %			4 %	527
Argentina			9 %				9 %	1 342
Kita		1 % ²⁾		3% ³⁾		1 %	5 %	707
Nežinoma	1 % ¹⁾					4 %	5 %	671
Iš viso (%)	32 %	23 %	15 %	19 %	5 %	6 %	100 %	
Iš viso (tūkst. tne)	4 502	3 208	2 193	2 678	693	921		14 194

1) Eurostatas praneša apie nedidelę rapsų importo dalį [ES prekyba nuo 1988 m. – KN8 [DS-016890]] kaip apie importą iš šalių ir teritorijų, nenurodytų dėl prekybos ar karinių priežasčių.

2) Nustatyta, kad mažesnės iš alyvpalmių aliejaus pagaminto biodyzelino dalys, be kita ko, yra iš Hondūro (0,3 proc.), Gvatemalos (0,1 proc.) ir Kolumbijos (0,1 proc.).

3) Nustatyta, kad mažesnės iš panaudoto kepimo aliejaus pagaminto biodyzelino dalys, be kita ko, yra iš Saudo Arabijos (0,5 proc.), Japonijos (0,3 proc.) ir Rusijos (0,3 proc.).

3 lentelė. ES suvartojamo biodyzelino žaliavų kilmė (2018 m., proc. ir tūkst. tne). Šaltinis: „Navigant“ tyrimas.

ES vartojamas etanolis daugiausia gaminamas iš ES žaliavų (73 proc.), įskaitant kviečius (34 proc.), kukurūzus (24 proc.) ir cukrinius runkelius (14 proc.), ir tik nedidelis kiekis gaminamas iš celiuliozės etanolio. Ne ES žaliavos, daugiausia Ukrainos, Brazilijos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kanados kilmės kukurūzai, sudaro maždaug 27 proc. ES bioetanolio rinkos (žr. 4 lentelę).

	Paprastieji kviečiai	Kukurūzai	Miežiai	Rugiai	Kvietrugiai	Cukriniai runkeliai	Cukranendrės	Celiuliozė	Nežinoma / kita	Iš viso (%)	Iš viso (tūkst. tne)
ES	34 %	24 %				14 %		0 %		73 %	2 199
Ukraina	0 %	4 %							0 %	4,5 %	134
Brazilija		2 %					1 %			2,6 %	79
Kanada	0 %	1 %								0,8 %	24
JAV	0 %	2 %								2,2 %	68
Rusija	1 %	0 %								1,6 %	50
Pakistanas							2 %			1,6 %	49
Kita	0 %	1 %					1 %		2 %	4,0 %	119
Nežinoma			2 %	3 %	5 %					9 %	285
Iš viso (%)	37 %	34 %	2 %	3 %	5 %	14 %	4 %	0 %	2 %	100 %	
Iš viso (ktne)	1 101	1 016	70	79	136	425	116	8	54		3 006

4 lentelė. ES suvartojamo bioetanolio žaliavų kilmė (2018 m., proc. ir tūkst. tne). Šaltinis: „Navigant“ tyrimas.

Be biodyzelino ir bioetanolio, kelių transporto sektoriuje suvartojama šiek tiek biodujų: Švedijoje – 118 tūkst. tne, o Vokietijoje – 33 tūkst. tne.

	Kietasis biokuras	Biodujos	Biobenzinas	Biodyzelinas	Kiti skystieji biodegalai	Reaktyviniai biodegalai	Iš viso skystieji biodegalai	Iš viso
Kelių transportas	-	153,8	2 997,2	13 629,9	0,7	-	16 627,8	16 781,7
Geležinkelių transportas	0,0	0,0	0,0	26,3	0,0	-	26,3	26,3
Vidaus aviacija	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vidaus laivyba ²⁾	-	0,0	2,0	5,0	0,0	-	6,9	6,9
Nenurodytos transporto rūšys	-	0,0	0,0	5,6	0,0	0,0	5,6	5,6
Iš viso	0,0	153,8	2 999,2	13 666,7	0,7	0,0	16 666,6	16 820,5

1) Eurostato kategorijos „medžio anglys“ ir „kietosios komunalinės atliekos“ į lentelę neįtrauktos, nes, remiantis Eurostat nrg_bal_c, jos transporto sektoriuje nenaudojamos. Eurostato kategorijoje „suvartojimas vamzdinių transporto“ biodegalai nenaudojami ir ši kategorija į lentelę neįtraukta. Bendras skystųjų biodegalų kiekis yra bendras biobenzino, biodyzelino, kitų skystųjų biodegalų ir reaktyviųjų biodegalų kiekis. Mažai tikėtini deriniai (pvz., aviacijos sektoriuje naudojamas kietasis biokuras) pažymėti „-“. 2) Vidaus laivyba apima visus su visų Europos valstybių vėliavomis plaukiojantiems laivams, taip pat vidaus vandenų transportui ir jachtoms pristatytus kiekius.

5 lentelė. Bendras galutinis bioenergijos suvartojimas ES transporto sektoriuje (2018 m., tūkst. tne). Šaltinis: [Eurostat nrg_bal_c]¹⁾

2. ES suvartojamų biodegalų poveikis

Apskaičiuota, kad 2018 m. reikėjo 7,4 mln. ha žemės ES vartojamų biodegalų gamybai skirtiems augalams auginti⁴⁵. Iš šio kiekio 3,4 mln. ha (46 proc.) yra ES, o 3,8 mln. ha (51 proc.) – trečiosiose šalyse. Likę 0,2 mln. ha (3 proc.) buvo skirti miežiams, rugiams ir kvietrugiams, įvežtiems iš nežinomų šalių. Bendras biodegalų gamybai skirtų pasėlių kiekis ES sudarė 3 proc. (remiantis apskaičiuotu bendru ES 117 mln. ha pasėlių plotu), o rapsų pasėlių kiekis sudarė 72 proc. visos biodegalų gamybai naudojamos žemės dalies. 2018 m. žemės naudojimas kultūriniais augalams, iš kurių gaminami ES suvartojami biodegalai, auginti sudarė 0,5 proc. pasaulio biodegalų gamybai naudojamos žemės. ES suvartojamų biodegalų gamybai naudojama žemė sudaro 8,5 proc. pasaulio rapsų auginimui ir 5,2 proc. alyvpalmių aliejaus gamybai naudojamos žemės. Apskaičiuota, kad daugumoje ES nepriklausančių šalių žemės naudojimas žaliavoms, kurios skirtos ES pagaminamų arba suvartojamų biodegalų gamybai, išgauti sudarė mažiau nei 1 proc. visų jų pasėlių.

Pastaraisiais metais sąsajos tarp maisto produktų kainų ir biodegalų paklausos nenustatyta. Poveikis maisto produktų kainoms yra nedidelis, palyginti su kita dinamika pasaulio maisto produktų rinkoje. Daugumoje valstybių narių jokios įtakos kainoms dėl padidėjusios

⁴⁵ Apskaičiuojant žemės naudojimą biodegalų gamybai skirtiems kultūriniais augalams auginti, iš konkrečios rūšies augalų pagamintų biodegalų kiekis buvo perskaičiuotas į žaliavų kiekį, kurio reikia tam biodegalų kiekiui pagaminti, taip pat atsižvelgiant į šalutinius produktus.

bioenergijos paklausos šalies viduje nepastebėta. Paskutinį kartą maisto kainos smarkiai ūgtelėjo 2006–2008 m. ir 2011 m. Nuo 2011 m. pasaulinės maisto kainos vėl sumažėjo iki 2010 m. lygio. Remiantis literatūra⁴⁶, smarkiai išaugusių maisto produktų kainų laikotarpiu 2006–2008 m. ir 2011 m. maisto produktų kainos padidėjo ne tik dėl biodegalų gamybos, bet ir dėl kitų priežasčių. Tačiau reikia pažymėti, kad 2008–2016 m. didėjant pasaulinei maistinių ir pašarinių augalų paklausai, žemės ūkio sektoriuje reikėjo nuolat didinti gamybos apimtį, o tai buvo pasiekta ir didinant derlių, ir plečiant žemės ūkio paskirties žemės plotus. Apskaičiuota, kad 2018 m. biodegalų pramonės sektoriuje dirbo 208 000 žmonių, ir jis buvo trečioje vietoje pagal sukurtų darbo vietų, susijusių su atsinaujinančiųjų išteklių energija, skaičių po vėjo energijos ir kietosios biomasės sektorių (314 000 ir 387 000). Daugiausia darbo vietų šiuose sektoriuose sukurta Rumunijoje (40 000 darbo vietų) ir Lenkijoje (41 200 darbo vietų), nes jos turi didelius žemės ūkio paskirties žemės plotus. Prancūzija yra trečioje vietoje (29 100 darbo vietų), nes ji turi biodegalų gamybos įrenginius ir vykdo žaliavų gamybą.

Žaliavų, naudojamų ES suvartojamiems biodegalams gaminti, auginimas gali turėti neigiamą poveikį aplinkai. Be netiesioginio poveikio, šis poveikis paprastai būna susijęs su konkrečia vietoje, priklauso nuo žemės ūkio praktikos ir yra panašus į kitoms reikmėms auginamų kultūrinių augalų poveikį⁴⁷. Šis neigiamas poveikis aplinkai susijęs su vandens telkinių eutrofikacija, vandens trūkumu, dirvožemio erozija, dirvožemio tankinimu, oro tarša, buveinių nykimu ir biologinės įvairovės nykimu. Dideles anglies atsargas turinčios žemės ir didelės biologinės įvairovės žemės paskirties keitimas draudžiamas pagal tvarumo kriterijus. Savo pažangos ataskaitose dauguma valstybių narių nurodo, kad biodegalų gamybai naudojamų augalinių žaliavų, palyginti su visa žemės ūkio veikla, auginama nedaug, todėl mano, kad susijęs poveikis aplinkai yra nedidelis. Kelios valstybės narės atkreipia dėmesį į tai, kad visa žemės ūkio gamyba reguliuojama atsižvelgiant į poveikį aplinkai, todėl mano, kad iš biodegalų gamybai skirtų augalų auginimo neturėtų būti tikimasi didesnio poveikio nei iš kitų augalų auginimo.

Remiantis valstybių narių pateikta informacija, 2018 m. bendras ES transporto sektoriuje naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sumažėjo 45,6 mln. tonų CO₂ ekvivalentu. Valstybių narių ataskaitose yra nurodytas bendras transporto sektoriuje sumažintas išmetamų ŠESD kiekis nepaaiškinant iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos elektros energijos ir (skirtingų rūšių) biodegalų vaidmens. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad biodegalų dalis AEI-T sektoriuje yra itin didelė (89 proc.), galima pagrįstai daryti prielaidą, kad išmetamųjų teršalų kiekis sumažėjo daugiausia dėl biodegalų naudojimo. Atsižvelgiant į AIED nustatytus preliminarius įvertintus su NŽNK siejamo ŠESD išmetimo faktorius, dėl biodegalų naudojimo transporto sektoriuje bendras išmetamųjų teršalų kiekis sumažėja 24 mln. t CO₂ ekvivalentu (nuo 18,8 iki

⁴⁶ „Ecofys“, 2013 m., *Biofuels and food security*; Filip, Ondrej, et al., 2019 m., *Food versus fuel: An updated and expanded evidence*.

⁴⁷ Tačiau reikėtų pažymėti, kad nėra nei su konkrečia vieta susijusių duomenų, nei duomenų, susijusių su konkrečiai biodegalų gamybai naudojamų žaliavų auginimo poveikiu aplinkai vietos lygmeniu.

33,8 mln. t)⁴⁸. Nors NŽNK išmetamųjų teršalų kiekis priklauso nuo įvairių veiksnių⁴⁹ ir negali būti išmatuotas tiksliai, iš rezultatų matyti, kad biodegalų, pagamintų iš maistinių ir pašarinių augalų, indėlis į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą yra nedidelis, o jų naudojimas energijos gamybai, neatsižvelgiant į tai, ar jie gaminami ES, ar importuojami, turėtų būti kuo labiau sumažintas. Todėl AIED II yra ribojamas iš maistinių ir pašarinių augalų gaminamų biodegalų kiekis, kurį galima įskaičiuoti į bendrą atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį transporto sektoriuje, ir numatoma laipsniškai atsisakyti biodegalų, dėl kurių kyla didelė NŽNK rizika. Tačiau pagal direktyvą leidžiama netaikyti laipsniško tų degalų, kurie yra sertifikuoti kaip keliantys nedidelę NŽNK riziką, atsisakymo.

Siekdama įgyvendinti šį požiūrį, 2019 m. kovo 13 d. Komisija priėmė deleguotąjį aktą, kuriuo nustatomos taisyklės, pagal kurias nustatomi didelę NŽNK riziką keliantys biodegalai ir sertifikuojami nedidelę NŽNK riziką keliantys biodegalai⁵⁰: alyvpalmių aliejus nurodomas kaip didelę NŽNK riziką kelianti žaliava. Todėl iš alyvpalmių aliejaus pagamintų degalų būtų palaipsniui atsisakoma, nebent jie atitiktų griežtus nedidelę NŽNK riziką keliančio kuro kriterijus. 2021 m. Komisija peržiūrės didelę NŽNK riziką keliančių biodegalų duomenis ir nustatys laipsniško jų atsisakymo iki 2030 m. trajektoriją.

Apskritai ES nusprendė kuo labiau sumažinti iš maistinių ir pašarinių augalų pagamintų biodegalų naudojimą ir ateityje daugiausia dėmesio skirti pažangiųjų biodegalų ir kito mažo anglies dioksido kiekio kuro, pavyzdžiui, elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių, perdirbtos anglies pagrindu pagamintų degalų ir atsinaujinančiųjų nebiologinės kilmės skystųjų ir dujinių transporto degalų, skatinimui. 2018 m. pažangieji biodegalai sudarė 828 tūkst. tne (21 proc.) iš IX priede nurodytų 3 905 tūkst. tne biodegalų, o tai atitinka 5 proc. biodegalų rinkos dalį (16 597 tūkst. tne). Pastaruoju metu ši dalis labai padidėjo ir numatoma, kad ateityje ji toliau didės. Komisija toliau skatins plėtoti pažangiuosius biodegalus, be kita ko, tirdama galimų naujų žaliavų šaltinius ir remdama žaliavų, kurių galima gauti daug, visų pirma atliekų ir liekanų, perdirbimo technologijų komercializaciją.

3. Komisijos pripažintų savanoriškų schemų veikimas

AIED I⁵¹, o nuo 2021 m. liepos mėn. AIED II Komisija suteikia įgaliojimus pripažinti sertifikavimo schemas, vadinamąsias savanoriškas schemas, kuriomis naudodamiesi veiklos vykdytojai gali įrodyti, kad laikosi direktyvoje nustatytų kriterijų dėl tvarumo ir išmetamų ŠESD kiekio sumažinimo. **Iki šiol šiuo tikslu pripažinta 13 savanoriškų schemų**⁵². Pagal šias schemas reikalaujama, kad valstybės narės priimtų įrodymus, susijusius su tvarumo

⁴⁸NŽNK poveikis apskaičiuojamas remiantis Direktyvos (ES) 2018/2001 VIII priede pateiktu preliminariai apskaičiuotu dėl netiesioginio žemės naudojimo keitimo, siejamo su biodegalų, skystųjų bioproduktų ir biomasės kuro gamyba, susidarančių išmetamųjų teršalų kiekiu (g CO₂ ekv./MJ).

⁴⁹ Preliminariai apskaičiuoti su NŽNK siejami išmetamųjų teršalų faktoriai buvo pagrįsti, pavyzdžiui, scenarijumi, pagal kurį numatoma, kad vartojimo lygis labai padidės, o tai nepasitvirtino.

⁵⁰ C(2019)2055 *final*.

⁵¹ Direktyva 2009/28/EB 30 (AIED I) bus panaikinta 2021 m. birželio 30 d.

⁵² https://ec.europa.eu/energy/topics/renewable-energy/biofuels/voluntary-schemes_en

kriterijais, kuriuos gavo šiose schemose dalyvaujantys veiklos vykdytojai. Tai labai palengvina tvarumo kriterijų įgyvendinimą, nes leidžia veiklos vykdytojams pateikti reikalaujamus įrodymus pagal bendrą procedūrą visose ES valstybėse narėse. Kasmēt Komisijai turi būti pateikta ataskaita dėl kiekvienos pastaruosius dvylika mėnesių veikusios savanoriškos schemos, dėl kurios priimtas sprendimas.

Per pastaruosius kelerius metus savanoriškos schemos tapo pagrindine įrodymo, kad laikomasi ES biodegalų tvarumo kriterijų, priemone. 2019 m. 21 876 kilotonos (kt) skystųjų biodegalų (įskaitant grynąjį augalinį aliejų), 147 357 tūkst. m³ biometano (t. y. maždaug 106 kilotonų) ir 219 266 kilotonų žaliavų buvo sertifikuoti kaip atitinkantys ES tvarumo kriterijus, nustatytus Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos 17 straipsnio 2–5 dalyse⁵³.

Kalbant išsamiau apie sertifikuotus skystuosius biodegalus, 12 099 kt (55 proc. viso kiekio) sudarė biodyzelinas ir 6 340 kt (29 proc.) – bioetanolis. Likusią dalį sudarė hidrinimu valyto augalinio aliejaus (angl. HVO) biokuras (2 671 kt, 12 proc.), grynojo augalinės kilmės aliejaus kuras (380 kt, 1,7 proc.) ir kitų rūšių kuras (385 kt, 1,8 proc.). Pagrindinės sertifikuotos žaliavos, naudojamos biodegalams gaminti, buvo rapsai (24 proc.), alyvpalmių aliejus (16 proc.), panaudotas kepimo aliejus (13 proc.), cukranendrės (12 proc.) ir kukurūzai (10 proc.).

Komisija pripažįsta tik tas schemas, kurios atitinka tinkamus patikimumo, skaidrumo ir nepriklausomo audito standartus. Šiuo tikslu Komisija atlieka išsamų savanoriškų schemų pripažinimo prašymų vertinimą⁵⁴. Taip, be kita ko, užtikrinama, kad: žaliavų gamintojai laikytųsi pagal direktyvą nustatytų tvarumo kriterijų, informaciją apie tvarumo charakteristikas būtų galima atsekti iki žaliavų kilmės, įmonės būtų tikrinamos prieš joms pradėdant dalyvauti schemoje, reguliariai būtų atliekamas auditas atgaline data ir pasitelkiami nepriklausomi išorės auditoriai.

Pastaraisiais metais savanoriškų schemų valdymas buvo tikrinamas vis atidžiau, pavyzdžiui, tai darė Europos Audito Rūmai⁵⁵. Siekiant spręsti šias problemas ir užtikrinti patikimą įgyvendinimą, AIED II 30 straipsnyje nustatytos griežtesnės bioenergijos tvarumo kriterijų tikrinimo taisyklės, įskaitant griežtesnę nacionalinę ir ES savanoriškų schemų ir trečiųjų šalių audito priežiūrą. Be to, 2021 m. Komisija priims išsamias įgyvendinimo taisykles dėl tinkamų patikimumo, skaidrumo ir nepriklausomo audito standartų ir reikalaus, kad jos būtų taikomos visoms pripažintoms savanoriškoms schemoms. Šiuo metu Komisija šiuos standartus rengia. Jais, be kita ko, bus suderintas masės balanso sistemos įgyvendinimas ir toliau griežtinami sistemos valdymo, skaidrumo ir audito reikalavimai. Galiausiai, siekdama pagerinti tvarių biodegalų atsekamumą, Komisija sukurs Europos duomenų bazę.

⁵³ Nustačius nenuoseklumą iš vienos savanoriškos schemos išbraukti skystųjų biodegalų duomenys.

⁵⁴ Daugiau informacijos apie savanoriškų schemų pripažinimo procesą galima rasti šioje Komisijos svetainėje: https://ec.europa.eu/energy/topics/renewable-energy/biofuels/voluntary-schemes_en

⁵⁵ Europos Audito Rūmų specialioji 2016 m. ataskaita Nr. 18/2016: „ES tvarių biodegalų sertifikavimo sistema“.

Savanoriška schema	Taikymo sritis		
	Pavadinimas	Žaliavos rūšis	Žaliavos kilmė
Tarptautinis tvarumo ir anglies sertifikavimas (schema „ISCC“)	Įvairios žaliavos	Visas pasaulis	Visa tiekimo grandinė
Schema „Bonsucro EU“	Cukranendrės	Visas pasaulis	Visa tiekimo grandinė
Apskritojo stalo diskusija dėl tvarios biologinės medžiagos ES AIED (schema „RSB EU RED“)	Įvairios žaliavos	Visas pasaulis	Visa tiekimo grandinė
Schema „RTRS EU RED“	Sojos	Visas pasaulis	Visa tiekimo grandinė
JAV schema „U.S. Soybean Sustainability Assurance Protocol (SSAP)“	Sojos	JAV	Nuo auginimo iki eksporto vietos
Schema „Biomass Biofuels voluntary scheme (2BSVs)“	Įvairios žaliavos	Visas pasaulis	Visa tiekimo grandinė
Schema „Red Tractor Farm Assurance Combinable Crops & Sugar Beet (Red Tractor)“	Grūdai, aliejinių augalų sėklos, cukriniai runkeliai	Jungtinė Karalystė	Iki pirmos žaliavos tiekimo vietos
Schema „REDCert“	Įvairios žaliavos	Europa	Visa tiekimo grandinė
Schema „Better Biomass“	Įvairios žaliavos	Visas pasaulis	Visa tiekimo grandinė
Schema „KZR INiG System“	Įvairios žaliavos	Europa	Visa tiekimo grandinė
Schema „Trade Assurance Scheme for Combinable Crops (TASC)“	Kombainu kertami javai, pvz., grūdai, aliejinių augalų sėklos ir cukriniai runkeliai	Jungtinė Karalystė	Priežiūros nuo ūkio iki pirmojo perdirbėjo grandinė
Universalioji pašarų draudimo sistema (UFAS)	Pašarinės žaliavos ir kombinuotieji pašarai, taip pat kombainu kertami javai	Jungtinė Karalystė	Priežiūros nuo ūkio iki pirmojo perdirbėjo grandinė
Schema „Roundtable on Sustainable Palm Oil RED“ (RSPO RED)	Aliejinės palmės	Visas pasaulis	Visa tiekimo grandinė

6 lentelė. Šiuo metu Komisijos pripažintos savanoriškos schemas

5. IŠVADOS

2020 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslai turės būti pasiekti per COVID-19 pandemiją, kai visą visuomenę ir energetikos sektorių paveikė didžiausia per pastaruosius dešimtmečius kilusi sveikatos ir ekonomikos krizė. Šioje ataskaitoje patvirtinama, kad **ES sėkmingai siekia savo 2020 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslo. 2018 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis ES energijos rūšių derinyje pasiekė 18 proc. (18,9 proc. ES 27).** Investicijas į atsinaujinančiųjų išteklių energiją vis labiau skatina rinka, o valstybės subsidijų dalis, ypač naujiems projektams, mažėja⁵⁶. Taip atsitiko dėl to, kad labai sumažėjo su atsinaujinančiųjų išteklių energija susijusių technologijų sąnaudos, sumažėjo subsidijų taikant konkurencingesnes paramos schemas, tai matyti ir iš daugelio aukcionų, vykdytų keliose Europos šalyse, nulinių arba mažų sąnaudų rezultatų.

Kalbant apie atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį, 2018 m. 12 valstybių narių jau viršijo savo atitinkamus 2020 m. tikslinius rodiklius. 11 kitų valstybių narių rodikliai

⁵⁶ Energijos subsidijos ES (Energetikos sąjungos būklės ataskaitos priedas, COM(2020)950).

atitiko arba viršijo jiems pagal AIED I nustatytą vidutinę orientacinę 2017–2018 m. trajektoriją. Tačiau penkioms valstybėms narėms (Prancūzija, Airija, Nyderlandai, Lenkija ir Slovėnija) tai nepavyko.

Kalbant apie perspektyvas pasiekti 2020 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslinį rodiklį, pagal naujausią ES 27 modeliavimą prognozuojama, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis sudarys nuo 22,8 proc. iki 23,1 proc.⁵⁷ Tai atitinka tikėtiną AEI plėtos absoliutų padidėjimą 19,2–21,7 tūkst. tne 2018–2020 m. COVID-19 pandemijos poveikis energijos paklausai yra didelis, todėl dėl šios išskirtinės padėties numatoma, kad 2020 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis apskritai išaugs. Tačiau kai kuriose srityse padidėjimas gali neišsilaikyti po to, kai visiškai atsigaus ekonominė veikla.

Didžioji dauguma valstybių narių pasieks savo tikslus, tačiau kyla didelė rizika, kad trys valstybės narės (Belgija, Prancūzija ir Lenkija) nepasieks tikslo. Be to, dviem valstybėms narėms (Nyderlandams ir Liuksemburgui) kyla vidutinė rizika, kad tikslas nebus pasiektas.

Atsižvelgiant į šioje ataskaitoje pateiktą analizę:

- iki 2020 m. pabaigos likus kelioms savaitėms **valstybės narės primygtinai raginamos** išnagrinėti visas galimybes kaip sprendimo būdu **pasinaudoti bendradarbiavimo mechanizmais**, visų pirma statistiniais perdavimais.
- **Europos Komisija yra pasirengusi remti** šį procesą, pavyzdžiui, remti valstybių narių politinį dialogą, teikti technines rekomendacijas ir kurti Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos vystymo platformą (dabar rengiama), skirtą statistiniams perdavimams.
- **Toliau plėtoti atsinaujinančiuosius energijos išteklių naudojimą labai svarbu.** Visų pirma dėl to, kad reikia viršyti nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksnių planuose nustatytą 2020 m. atskaitos lygį, kaip nustatyta Švarios energijos dokumentų rinkinyje, ir toliau siekti 2030 m., taip pat 2050 m. tikslų.
- **Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai**, kuriuos valstybės narės turėtų parengti formuodamos savo reformų ir investicijų darbotvarkes ateinantiems ketveriems metams, suteikia **unikalią galimybę skatinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtrą** ir prisideda tiek prie ekonomikos gaivinimo, tiek prie Europos žaliojo kurso tikslų.
- **Europos Komisija toliau stebės pokyčius**, ir, kaip reikalaujama pagal Energetikos valdymo reglamentą, remdamasi valstybių narių iki 2022 m. balandžio 30 d. pateiktomis ataskaitomis ir faktiniais 2020 m. duomenimis, įvertins, kaip siekiama galutinių tikslų.

Kalbant apie transporto sektorių, kuriame visos valstybės narės turi pasiekti bent 10 proc. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį, 2018 m. šį lygį sugebėjo viršyti tik dvi valstybės narės – Suomija ir Švedija. Atliekant 2020 m. modeliavimą nustatyta, kad padėtis šiek tiek

⁵⁷ ES ir Jungtinė Karalystė – 22,1–22,4 proc.

pagerėjo ir AEI dalis ES transporto sektoriuje siekia 12,2⁵⁸proc., o 16 valstybių narių pasiekė arba viršijo šį tikslinį rodiklį. Šio tikslo įgyvendinimas yra teisinis įsipareigojimas, todėl **Komisija ragina likusias 11 valstybių narių imtis tinkamų veiksmų vykdant nacionalinę plėtrą ar pasinaudojant bendradarbiavimo mechanizmais.**

⁵⁸ ES ir Jungtinėje Karalystėje –12,9 proc.